

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2007-2008

17 maart 2008

VERSLAG

– van het Rekenhof –

over het onderzoek van de restauratie- en onderhoudspremies voor onroerend erfgoed

VERSLAG

**namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw,
Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door de heer André Van Nieuwkerke**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Patrick Lachaert.

Vaste leden:

de heren Pieter Huybrechts, Leo Pieters, Stefaan Sintobin,
mevrouw Marleen Van den Eynde, de heer Frans
Wymeersch;

de heer Erik Matthijs, de dames Tinne Rombouts, Joke
Schauvliege, de heer Jan Verfaillie;

de heren Karlos Callens, Patrick De Klerck, Patrick Lachaert;
de heren Jos Bex, Bart Martens, André Van Nieuwkerke.

Plaatsvervangers:

mevrouw Agnes Bruyninckx, de heren Felix Strackx, Wim
Van Dijk, mevrouw Gerda Van Steenberge, de heer John
Vrancken;

de heer Jos De Meyer, mevrouw Veerle Heeren, de heren
Frans Peeters, Johan Sauwens;

de dames Stern Demeulenaere, Hilde Eeckhout, Dominique
Guns;

de heer Ludo Sannen, mevrouw Els Van Weert, de heer Jo
Vermeulen.

Toegevoegde leden:

de heer Jan Peumans;

de heer Rudi Daems.

Zie:

37-A (2007-2008)

– Nr. 1: Verslag van het Rekenhof

DAMES EN HEREN,

Op 21 februari 2008 besprak de Commissie voor Leefmilieu en Natuur, Landbouw, Visserij en Plattelandsbeleid en Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed het verslag van het Rekenhof over het onderzoek van de restauratie- en onderhoudspremies voor onroerend erfgoed. Het Rekenhof werd vertegenwoordigd door de heer Gilbert Foriers, eerste-auditeur-revisor, de heer Jan Meyus, auditeur en de heer Nico Donckele, eerste controleur.

Op 6 maart 2008 antwoordde de heer Dirk Van Mechelen, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Financiën en Begroting en Ruimtelijke Ordening.

1. Toelichting door het Rekenhof

1.1. Onderzoeksdomein

De heer *Gilbert Foriers* zegt dat het Rekenhof een onderzoek heeft uitgevoerd naar de subsidies die het Vlaamse Gewest toekende voor onderhoud en restauratie van beschermde monumenten in de periode 2003-2006. In de initiële begroting 2007 maakten de kredieten voor die subsidies 85 percent uit van het programma Monumenten en Landschappen. Sinds 1 juli 2006 is het subsidiebeheer in handen van het intern verzelfstandigd agentschap Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed Vlaanderen (IVA RO-Vlaanderen) van het Vlaams Ministerie van Ruimtelijke Ordening, Woonbeleid en Onroerend Erfgoed (RWO).

Zowel de privésector, de openbare sector als de sector erediensten kunnen een onderhouds- of restauratiepremie aanvragen. De administratie onderzoekt per geval of de werkzaamheden in aanmerking komen voor subsidiëring. Afhankelijk van de beschikbare kredieten ontvangen de goedgekeurde projecten nog datzelfde jaar of pas later een premie. Het onderzoek had zowel betrekking op de transparantie van de financiering als op de rechtmatigheid van de subsidiëring.

1.2. Transparantie

De heer *Jan Meyus* meldt dat de reglementaire subsidiëeringsbesluiten alleen subsidies toekennen aan beschermd erfgoed. Het erfgoed is echter nog niet volledig geïnventariseerd: het gewest streeft ernaar tegen het einde van de legislatuur over een geactualiseerde, geografische snelinventaris te beschikken. Het beschermingsbeleid was tot 2005 hoofdzakelijk gebaseerd op de volgorde van inventarisatie. De

minister wenst in de toekomst een thematisch beschermingsbeleid te voeren, waarbij de te beschermen monumenten per type ook onderling worden vergeleken. Die aanpak is nog niet op kruissnelheid, terwijl de oude aanpak grotendeels is verlaten. Bijgevolg is het beschermen in 2006 zo goed als stilgevallen.

De kredieten voor de restauratie- en onderhoudspremies zijn gesplitste kredieten, dat wil zeggen dat de subsidies nog mogen worden uitbetaald (geordonnanceerd) meerdere jaren nadat zij zijn toegezegd (vastgelegd). Binnen de limieten van de vastleggingskredieten kan de minister subsidies toekennen. Wachtlijsten in vastlegging of ordonnanciering zijn het gevolg van (tijdelijke) krediettekorten.

Al enige jaren krijgen subsidieaanvragen voor onderhoud voorrang om duurdere restauratie te kunnen vermijden. De stimulatie van onderhoud slaat beter aan in de privésector dan in de overige sectoren. Voor restauratie geldt de volgende prioriteitsvolgorde: privésector, openbare sector en sector erediensten. Volgens de administratie worden onderhoudsdossiers na ten hoogste acht maand vastgelegd, restauratiedossiers in de private of openbare sector na ten hoogste één jaar en restauratiedossiers in de sector erediensten na ongeveer drie jaar. Over de volgorde waarin aan de restauratievraag wordt voldaan en de gevolgen daarvan voor de wachtlijsten, heeft de minister het Vlaams Parlement pas geïnformeerd bij de begroting 2007 (*Parl. St.* VI. Parl. 2006-07, nr. 15/4-G).

In 2006 is voor het eerst sinds 2003 ook het uitstaande bedrag van de vastleggingen gedaald, grotendeels als gevolg van een uitzuivering van de subsidies.

De begroting reserveert ook kredieten voor enkele specifieke, bij naam genoemde monumenten die bij voorrang worden gesubsidieerd: het IJzermonument, de Zoo van Antwerpen en het Casino van Oostende. De grootte van die financiële gewestbijdrage verschilt van de gebruikelijke subsidiëring.

Het Vlaams Parlement heeft weinig zicht op de financiële implicaties van de onderhouds- en restauratiewerkzaamheden. De minister heeft de globale behoeften niet meegedeeld. De aangegane verbintenissen zijn niet allemaal voorafgaandelijk budgettair gemachtigd door het Vlaams Parlement of ze zijn niet volledig terug te vinden in de boekhouding van het Vlaamse Gewest. Dat geldt in het bijzonder voor de langlopende verbintenissen, met name de zogenaamde restauratie-enveloppen en de werken aan de Zoo van Antwerpen en het Casino van Oostende.

De cijfers over de begrotingsuitvoering zijn niet eenduidig of niet correct. Zo komt in de toelichting

bij het programma Monumenten en Landschappen niet juist tot uiting dat in de onderzochte periode, behalve in 2006, aanzienlijke kredietgedeelten niet werden benut.

De restauratiebehoefte blijft aanzienlijk. Het systeem van koppelsubsidies, waarbij lokale overheden door het gewest gesubsidieerde projecten moeten meefinancieren, wordt gecontesteerd. Studies wijzen vormen van alternatieve financiering aan als mogelijke oplossing.

1.3. Rechtmatigheid

Het Rekenhof heeft bij zijn onderzoek naar de rechtmatigheid van de subsidiëring nagegaan of de uitvoeringsbesluiten van de regering in overeenstemming zijn met de decreten, of de uitvoeringsbesluiten en hun toepassing voor verbetering vatbaar zijn en hoe de premies zich situeren in een ruimer geheel van maatregelen.

De regering heeft het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten op het vlak van de restauratiepremies bevredigend uitgevoerd. Voor onderhoudspremies heeft zij echter geen enveloppenfinanciering voor meerjarenonderhoudsplannen uitgewerkt, noch een subsidieregeling voor onderhoudswerkzaamheden aan kleiner, niet-beschermd erfgoed.

Onderhoud en restauratie streven in wezen hetzelfde na: met minimale ingrepen het monument in goede staat brengen en (verder) verval voorkomen. De subsidieerbare onderhouds- en restauratiewerkzaamheden verschillen hoofdzakelijk op het vlak van de omvang van de financiële bijdrage en op het vlak van de procedure die de aanvrager moet volgen om de premie te krijgen. Voor de begunstigde is de onderhoudspremieregeling minder omslachtig. Bij een identiek subsidiepercentage heeft hij er dan ook voordeel bij het werk in kleine delen uit te voeren als onderhoudswerk. Die regeling biedt het gewest echter minder kwaliteitswaarborgen.

De beschikbare vastleggingskredieten zijn over het algemeen toereikend om aan de vraag naar onderhoudspremies te voldoen. Het IVA RO-Vlaanderen kent die premies toe in chronologische volgorde. Voor restauratiepremies daarentegen zijn de vastleggingskredieten ontoereikend en moeten keuzes gemaakt worden. Het decreet van 3 maart 1976 en het restauratiepremiebesluit bepalen niet nader hoe die keuze moet worden gemaakt. De keuze van de minister komt tot uiting in een programmatie: uit de projecten die geschikt zijn voor onmiddellijke subsidiëring wordt een aantal geselecteerd dat hetzelfde jaar subsidies ontvangt. Een groot deel van de programmatie

van de restauratieprojecten, de actieve selectie, steunt op selectiecriteria. In 2006 heeft de minister die criteria gewijzigd en slechts a posteriori aan het Vlaams Parlement meegedeeld. Bovendien was de beoordeling van de individuele dossiers door de administratie niet optimaal. De keuze van sommige restauratieprojecten, de passieve selectie, steunt niet op die selectiecriteria. Tegen die handelwijze is geen bezwaar, als minstens een legitieme, duidelijke motivering voorhanden is. Voor de strategische dossiers is dat niet het geval.

De subsidiereglementering bevat een aantal beheersmaatregelen die financiële ontsporingen moeten voorkomen. Voor restauratiepremies laat zij echter meerdere uitzonderingen toe. De aanpassingen zijn in dat geval begrensd, maar het maakt de regeling wel complex. De administratie kan niet vlot cijfergegevens aanleveren over de toepassing van die uitzonderingen. Het Rekenhof kon het gebruik en de financiële impact ervan dus niet verder beoordelen. De controle van één uitzonderingsmaatregel leverde geen indicaties op van onregelmatigheden.

De subsidiereglementering bevat ook een reeks maatregelen die een goede besteding van de premies moet garanderen. Die maatregelen zijn op het vlak van selectie en gunning van ontwerpers en uitvoerders uitgebreider voor openbare besturen die restauratiepremies ontvangen dan voor private (rechts)personen. De controle erop door de administratie verloopt in de regel correct.

De subsidiërende overheid dient na te gaan of de subsidie is besteed aan het doel waarvoor zij werd toegekend, met andere woorden aan een kwaliteitsvol uitgevoerd restauratie- of onderhoudswerk. Het is volgens de administratie onmogelijk alle werkzaamheden nauwgezet op te volgen. De provinciale cellen van het IVA RO-Vlaanderen bezitten een grote autonomie om te bepalen welke werkzaamheden worden opgevolgd en in welke mate. Die werkwijze garandeert geen uniforme behandeling van de subsidiebegunstigden en houdt het risico in dat verkeerde controleprioriteiten worden gelegd. Het mechanisme gericht op onderhoud na restauratie, opgenomen in de subsidiereglementering, biedt volgens de administratie geen garanties.

1.4. Samenvatting

Zolang het Vlaamse Gewest geen volledig zicht heeft op het waardevolste erfgoed, zal de projectkeuze niet optimaal verlopen.

De minister heeft het Vlaams Parlement laattijdig de criteria meegedeeld waarmee hij een rangschikking toekent aan de te subsidiëren restauratiewerken. Van de strategische restauratieprojecten is bovendien

onduidelijk waarom ze prioriteit genieten in het subsidiebeleid. De voorbereidende beoordeling van de administratie biedt onvoldoende garanties op een gelijke behandeling van de subsidiedossiers.

De regeling voor het onderhoud na restauratie is niet sluitend. Voor meerjarenonderhoudsplannen is nog niet in een enveloppenfinanciering voorzien. Voor de subsidierekker is het aantrekkelijk te kiezen voor de minder complexe onderhoudspremieregeling, maar juist die regeling biedt het gewest minder kwaliteitswaarborgen.

De begrotingsdocumenten voor het Vlaams Parlement bevatten geen informatie over de restauratie- en onderhoudsbehoeften en onvoldoende informatie over de redenen en de gevolgen van de kredietverdeling over de onderscheiden sectoren (privé, openbaar en eredienst). Ze bevatten evenmin correcte informatie over de kredietaanwending.

1.5. Antwoord van de minister

Volgens het Rekenhof stelde minister Dirk Van Mechelen in zijn antwoord van 27 juli 2007 dat de resultaten van het vernieuwde beschermingsbeleid vanaf 2007 zichtbaar zullen zijn. Hij poneerde dat hij bij de keuze van de te restaureren monumenten objectief te werk gaat. Hij zal de wisselwerking tussen de onderhouds- en restauratiepremies, alsook het systeem voor restauratie- en onderhoudsenveloppen meenemen bij de voorbereiding van het geplande basisdecreet onroerend erfgoed. De minister stelde ook dat voor de gesubsidieerde restauratie- en onderhoudswerken al controles zijn ingebouwd en dat hij voor de eigenlijke handavingsprocessen bovendien kan rekenen op het IVA Inspectie RWO en op Monumentenwacht voor de ondersteuning.

De besluiten en aanbevelingen van het verslag van het Rekenhof staan in extenso op de bladzijden 40 en 41 van het verslag.

Sinds het verslag van het Rekenhof heeft de minister bij de behandeling van de begroting 2008 (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 15/1*) en zijn beleidsbrief (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1427/1*) aangegeven hoe hij met de aanbevelingen heeft rekening gehouden (*Parl. St. VI. Parl. 2007-08, nr. 15/6-G*). Het Vlaams Parlement nam een motie van aanbeveling aan met een impact op het erfgoedbeleid (*Parl. St. VI. Parl. 2006-07, nr. 1427/6*).

2. Vragen van de leden

De heer *Jan Peumans* zegt dat beschermde gebouwen al eens in verval raken doordat de eigenaar na-

laat op te treden. Dergelijke nalatigheid kan strafrechtelijk vervolgd worden, maar over het algemeen kent zo'n vervolging een moeizaam verloop. De belangrijkste oorzaak daarvan zijn de onderbezette buitendiensten.

De inventaris van gebouwen die voor bescherming in aanmerking komen, is bijna af. Niet alle gebouwen op deze lijst zullen beschermd worden. Als een gebouw in handen is van private personen, hangt alles af van de bereidheid van de eigenaar om de nodige stappen te zetten.

De onderhoudspremie is in tegenstelling tot de restauratiepremie beperkt tot een maximumbedrag. Een onderhoudspremie aanvragen gaat sneller dan een restauratiepremie aanvragen. De termijn om een restauratiepremie aan te vragen is langer dan aangeven in het rapport van het Rekenhof.

De heer *Bart Caron* heeft uit de uiteenzetting begrepen dat moderne regels dringend nodig zijn. Voorts vraagt de spreker waarom het Rekenhof twijfelt aan de wijze waarop strategische restauratiedossiers worden geselecteerd. Wat bedoelt het Rekenhof als het stelt dat de beoordeling van de actieve selectiecriteria niet optimaal is?

Wanneer het Rekenhof het heeft over de provinciale cellen van het IVA RO-Vlaanderen waarschuwt het voor verkeerde prioriteiten en een gebrek aan uniformiteit. Moeten de provinciale cellen anders georganiseerd worden of is er behoefte aan centraal genomen beslissingen?

Afsluitend wil de heer *Bart Caron* vernemen waarom de subsidiereglementering voor onderhoud na restauratie niet sluitend is.

De heer *Jan Meyus* antwoordt dat de transitieverantwoordelijken bij het opstarten van het beleidsdomein RWO opmerkten dat de middelen voor handhaving ontoereikend zijn. Minister Van Mechelen antwoordde daarop dat hij de middelen wel toereikend vindt. Het Rekenhof heeft enkel de algemene maatregelen onderzocht en is niet dieper ingegaan op dit punt. Handhaving is een van de algemene maatregelen.

De spreker noemt de opmerking van de heer *Peumans* over de inventaris terecht. Niet alle gebouwen op de inventaris worden beschermd. Niet alle beschermde gebouwen vragen of krijgen een onderhouds- of restauratiepremie.

De vermelde termijnen voor onderhouds- en restauratiedossiers lopen van de ontvankelijkheidsverklaring tot het toekennen van de subsidie. De opmerking dat de totale termijn langer duurt is correct. Tijdens het voortraject moet de aanvrager zijn voornemens verduidelijken. De administratie oordeelt

tijdens dat voortraject over deze voornemens.

Het gros van de restauratiedossiers wordt op basis van criteria gekozen. Daarnaast wordt een aantal projecten als het ware automatisch gesubsidieerd, ook als ze niet goed scoren op de criteria. Voor een aantal van die projecten is er een duidelijke reden. Voor één categorie van dossiers, namelijk de strategische dossiers is het volkomen onduidelijk waarom ze gesubsidieerd worden.

De administratie beoordeelt de individuele dossiers niet optimaal omdat er geen garanties op gelijke behandeling zijn. Er zijn geen garanties dat een dossier in alle provincies gelijk wordt beoordeeld. In zijn verslag suggereert het Rekenhof maatregelen om ongelijke beoordelingen uit te sluiten.

Het Rekenhof is zeker niet van oordeel dat een centraal in plaats van provinciaal toezicht de beste oplossing is voor toezicht op gesubsidieerde werken. Er zijn evenwel verbeteringen mogelijk. Het hoofdbestuur zou bepaalde aandachtspunten als prioritair naar voren kunnen schuiven. De provinciale cellen zouden onderling ideeën kunnen uitwisselen om tot een code van goede praktijken te komen.

Onderhoud na restauratie is niet sluitend gereguleerd. Aan het einde van de werken hoeft de subsidiebegunstigde niet te bewijzen dat hij zijn monument om de twee jaar technisch zal laten nazien. Een engagement of intentieverklaring volstaat.

De heer *Jan Peumans* vraagt of de minister in zijn antwoord tegemoet komt aan de aanbevelingen van het Rekenhof. Inzake handhaving is de spreker de mening toegedaan dat er een gebrek aan controle is. Voor wat de gekoppelde subsidies betreft, is hij voorstander van meer verantwoordelijkheid voor provincies en gemeenten.

De heer *Jan Meyus* verwijst naar het antwoord van de minister naar aanleiding van de begrotingsbespreking. De minister heeft de gemaakte keuzes en de gevolgen voor de kredieten toegelicht, en aangegeven in welke mate hij met de aanbevelingen rekening houdt (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/6-G). Voor een aantal aanbevelingen verwijst de minister naar het nieuwe decreet voor het onroerend erfgoed. In afwachting van dat nieuwe decreet, wil de minister geen nieuwe regelgevende initiatieven nemen. De spreker noemt de respons van de minister positief.

3. Antwoord van minister Dirk Van Mechelen

Inleidend verwijst minister *Dirk Van Mechelen* naar de bespreking van de beleidsbrief Ruimtelijke Or-

dening en Onroerend Erfgoed Beleidsprioriteiten 2007-2008 (*Parl. St.* VI. Parl. 2007-08, nr. 15/6-G), zijn antwoord van 27 juli 2007 op het ontwerpverslag van de audit, dat als bijlage toegevoegd is aan het verslag van het Rekenhof en zijn antwoord op vraag om uitleg van de heer Bart Caron over de geplande restauraties voor 2007 (*Hand.* VI. Parl. 2006-07, nr. C176).

Inventaris van het bouwkundig erfgoed

Minister Dirk Van Mechelen benadrukt dat inventariseren een dynamisch proces is. In 2009 zal in Vlaanderen voor de eerste maal een gebiedsdekkende geografische inventaris van het bouwkundig erfgoed beschikbaar zijn. Deze inventarisatiegegevens moeten permanent worden geactualiseerd en aangevuld. Gewijzigde inzichten, een maatschappelijk draagvlak voor een bepaald type erfgoed, nieuwe onderzoeksgegevens over het oeuvre van een architect zijn maar enkele van de elementen die ervoor zorgen dat inventariseren een permanent aandachtspunt blijft.

Ook beschermen is een continu proces, waarbij het algemeen belang van het onroerend erfgoed wordt getoetst op basis van artistieke, wetenschappelijke, historische, volkskundige, industrieel-archeologische of andere socio-culturele waarden. Voor wat betreft de thematisch-typologische bescherming die onder tusschen op kruissnelheid is, verwijst de minister naar antwoorden op vroegere vragen of naar de bespreking van de beleidsbrief.

Afsluitend wijst de minister erop dat niet elk item dat in de inventaris is opgenomen, ook voor bescherming in aanmerking komt. De praktijk toont aan dat ongeveer tien percent van de objecten die in een inventaris worden beschreven voldoende intrinsieke waarde en relevantie hebben om op Vlaams niveau te worden beschermd. Een gunstige evolutie is dat steeds meer provincies en lokale besturen daar beginnen op in te spelen en bijvoorbeeld in premies voorzien voor het onderhoud van historisch waardevol niet-beschermd erfgoed. Ook bij Monumentenwacht zijn heel wat eigenaars aangesloten van gebouwen die niet beschermd maar wel waardevol zijn. Het feit dat de eigenaars of beheerders een beroep doen op Monumentenwacht maakt duidelijk dat ook zij overtuigd zijn van de noodzaak van regelmatig onderhoud, ook al is hun pand niet beschermd.

Onderhouds- en restauratiepremies

Met betrekking tot het aanwenden van onderhouds- en restauratiepremies en de nodige garanties voor onderhoud achteraf, stelt de minister dat de substantiële toename van het bedrag dat voor onderhoud ter beschikking wordt gesteld, aantoont dat hier wel

degelijk aandacht voor is. Monumentenwacht, die op het vlak van preventie en onderhoud een belangrijke actor is, stelt in de praktijk vast dat onderhoud steeds belangrijker wordt geacht.

In het licht van het nieuwe onroerenderfgoeddecreet wordt een aantal mogelijkheden onderzocht om het onderhoud in het algemeen en ook het onderhoud na restauratie nog meer te bevorderen. Zo gaat men de mogelijkheden na om bij uitbreiding van de situatie in de privésector de omvang van de onderhouds- en restauratiepremie beter op elkaar af te stemmen. Na de goedkeuring van de tweede budgetcontrole gaat een proefproject van start voor de terbeschikkingstelling van onderhoudsenveloppes in de Vooruit te Gent. Het is de bedoeling te komen tot de ontwikkeling van een beheersprogramma met daarin een beschrijving van de uit te voeren werken, wat als voorwaarde zal dienen om een premie te kunnen krijgen.

Strategische reserve voor restauratiedossiers

Minister Dirk Van Mechelen zegt dat de strategische reserve voor restauratiedossiers door zijn voorganger is opgestart. De minister kon jaarlijks voor een bedrag van ongeveer zeven percent besteden aan projecten die hij voor zijn eigen beleid relevant vond. Hij kon dossiers op de lijst met ontvankelijk verklaarde projecten naar voren schuiven om strategische redenen. Minister Dirk Van Mechelen heeft er bewust voor gekozen om vanaf 2007 geen gebruik meer te maken van deze werkwijze.

Zoals reeds herhaaldelijk aangegeven, heeft de minister veel inspanningen gedaan om de tijd tussen de ontvankelijkverklaring van een dossier en de reële toekenning van de premie aanzienlijk te verminderen, onder andere door bijkomende financiële inspanningen. Omdat dossiers binnen aanvaardbare termijnen worden gehonoreerd, is er veel minder behoefte aan dringende maatregelen en aan deze strategische reserve.

Toezicht op onderhouds- en restauratiewerken

Het toezicht op de onderhouds- en restauratieprojecten behoort tot de kernopdrachten van het agentschap RO-Vlaanderen. De erfgoedconsulenten zijn aanwezig tijdens de voorlopige en definitieve oplevering van de restauratieprojecten en voeren de nodige controles uit op de onderhoudsprojecten. De frequentie van het toezicht op de werven is onder meer afhankelijk van de omvang, de complexiteit, de wisselwerking met de initiatiefnemer en zijn ontwerper en uitvoerder. Het is niet aangewezen dat een complete functiescheiding tussen de behandeling van de restauratiedossiers en het toezicht erop wordt doorgevoerd. De consulent die een dossier mee heeft

voorbereid, is doorgaans inhoudelijk het best geplaatst om de werken in de praktijk te beoordelen. Uiteraard zorgt Monumentenwacht, met de regelmatig terugkerende inspecties en de daaruit voortvloeiende toestandsrapporten voor een adequaat toezicht.

Centraal toezicht

De wisselwerking tussen de provinciale cellen en de hoofdzetel in Brussel is een permanent aandachtspunt van de leidinggevendenden van het agentschap. Er wordt dan ook sterk geïnvesteerd in methodes om de beoordeling van dossiers zo objectief mogelijk te laten verlopen. Bij de toekenning van de premies wordt gewerkt met een puntensysteem dat onder andere rekening houdt met de toestand van het gebouw of met de vraag of de werken dringend zijn of niet. Ook de indieningsdatum is van belang.

Deze punten worden in eerste instantie gegeven door de provinciale cellen, maar worden nadien in onderling overleg met alle celhoofden besproken om de objectiviteit te verhogen. De minister wijst erop dat erfgoedzorg doorgaans op maat moet gebeuren. Elk gebouw en elk dossier is verschillend en vraagt een aparte beoordeling. Het is niet altijd eenvoudig dossiers met elkaar te vergelijken.

Handhaving

Zoals de minister in zijn antwoord op het ontwerpverslag van de audit heeft aangegeven, zijn de handhavingsprocessen niet ontoereikend want voor de eerste maal kan ook het domein onroerend erfgoed dankzij het IVA Inspectie RWO, beschikken over een volwaardig agentschap dat zeer goed vertrouwd is met deze processen. De minister verzekert dat wanneer een duidelijke en latente verwaarlozing wordt vastgesteld, er consequent een proces-verbaal wordt opgesteld. Het proces-verbaal vormt de basis voor het vorderen van herstelmaatregelen en dergelijke meer. Hoewel dit soort procedures enige tijd in beslag nemen, leiden ze vaak tot resultaat. Het is niet zo dat de onderbezette buitendiensten de oorzaak zijn van de moeizame vervolging. De procedure moet gevolgd worden en neemt vaak enige tijd in beslag. De minister verwijst in dit verband naar het kasteel van Heers.

Termijnen

In zijn antwoord op de vraag om uitleg van de heer Bart Caron over de geplande restauraties voor 2007 (*Hand. VI. Parl. 2006-07, nr. C176*), is de minister uitvoerig ingegaan op de termijn tussen het ontvankelijk verklaren van een dossier en de reële toekenning van een premie. In tegenstelling tot wat de heer Peumans laat uitschijnen, zijn de reële termijnen

ondertussen korter dan degene die in het verslag van het Rekenhof worden gehanteerd. Bijvoorbeeld voor de dossiers eredienst werden tijdens de eerste programmatie van 2008 alle nog openstaande dossiers van 2006 gehonoreerd.

De wachttijd van drie jaar is in de praktijk nog sterk gereduceerd. De totale doorlooptijd verschilt sterk per dossier vanwege onder meer grote verschillen inzake complexiteit. De beste methode is om de administratie in een zo vroeg mogelijk stadium bij de plannen te betrekken. Tot zijn spijt stelt de minster vast dat zulks niet altijd gebeurt, wat vaak voor onnodige vertraging zorgt.

De verslaggever,

De voorzitter,

André VAN NIEUWKERKE Patrick LACHAERT
